



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis  
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus  
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,  
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

**Raemond, Florimond de**

**Coloniae Agrippinae, 1655**

V. Scholares quidam studiis relictis, ad Calvinum proficiscuntur.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-10880**

p̄t̄asias cōcipiebāt quot hexacontalithos colores de se reddit. Omnes elegātiores Poēt̄a huic se factiōni admiscebant. Non minus vere quam scite sapiēs ille Imperator M. Aurelius ait, lupanaria omniū formosissimis feminis, ac viris robustissimis repleti fortissimos quosq; latrones; subtilissimos, fures & impostores evadere. Eodem modo nascētem aut j̄ā vix natā h̄eresin homines acutissimi amplexi sunt, eo quod Fidei clypeo non essent armati; ac dum Ecclesiā voluerūt perdere, se ipsos perdidērūt, Dei donis nō aliter quam furiosus gladio, ad se & alios lādendos atq; interimendos usi. Inter litteratos primi fuerunt Medicinā Doctores, ut qui non nisi certissimis argumentis credere vellent. Qui postquam omnem rerum Naturalium scientiam diligēter evolvisserunt, nec Christianæ religionis mysteriorum causas reperire atq; enucleare possent; pleaq; nullius momēti, alia vero impossibilia esse credere cōeperunt, ut quæ intellectus sui angustiis cōprehendere nequirent. Ex quo factum est, ut non minus incertam ac fluctuantem religionē amplexi sint, quam scientia ipsorum incerta est; ac potius male sanis h̄ereticis, quam sanis Catholicis sese adjunxerint. Et sicut scarabæus neglecta rosa stercore quatit, ipsiq; Medici ex variis speciebus inter se cōmissis pharmaca sua cōponunt: sic homines isti ex variarum religionum colluvie novā aliquam sibi religionem conficiunt, tam ab aliis quā à se ipsa discrepantem. Videre adhuc est senes quosdam, quod reliquū ipsis ætatis est sine ullo religionis exercitio transigentes, quibus illa una est religio quod nullā religionem habēt. Ne tamen honestiorum aliquot ex hoc hominum genere famam hic ac memoriam laudā, quosdā qui ex lapsu surrexerunt, & ad Catholicam reversi sunt Ecclesiam, hoc loco recēsebo: inter quos est Raoullius le Maître, Henrici IV. Christianissimi regis Medicus ordinarius. Faient apud Lemovices non ignobilis Medici, mentionem omittere hic non possum: cui mors non minus felix quā infortunata vita obtigit. Hic à puero Calvinismo innutritus, quum à vitæ meta nō procul abesset fissus est, in sine paroxysmi cujusdā febrilis, visum sibi esse angelū, æternæ damnationis reum ipsum pronunciantem, nisi h̄eresin abjureret. Quia ergo literatus erat, nec vanum hoc spectum esse facile intelligebat, rogavit, ut docti aliquot viri, & imprimis de Societate Jesu, accerserentur: cum quibus collato sermone, spacium pœnitendi nactus, h̄eresi renunciavit, librosq; à se contra Catholicam Ecclesiam scriptos, ad ignem ipse damnavit. Hic

Hic ego vos rogo Calvinista, ut vel unum Catholicum proferatis, qui in mortis articulo religionē suā mutavit. Nullum reperietis. At cōtrario plurimi ex vestris extrema sua suspitā in Catholicæ gremio Ecclesiæ reddiderunt, qui toto vitæ suæ tempore antea eandē impugnant. Sic dominus de Morlas, vir nobilitate ac doctrina præstans, postquā in Calvinistica religione consensisset, in ipso mortis articulo protestatus est, se ut Catholicum mori vellet; veniaq; petita, Religiosū hominis copiam sibi fieri petiit cui peccata confiteretur. Eodem modo Fajus extremum vitæ diem clausit, quum pridie adhuc Calvinista se professus esset. Sic centeni aliquot alii qui id fecerunt, proferri possent. Vnum adhuc exemplum non possum quin citem hoc loco, quod Anno MDCL. eodē tempore dum Caput hoc conscribo accidit, quodque ex Actis Curiaē nostræ probari potest. Homo quidam honesto loco natus, accepta mortis sententia, Ministrum qui in ultimo hoc actu sibi assisteret, accersiri jussit. Interea dū hic quæritur, Religiosus quidam ad eum venit, & consolari eum incipit. Adductus tandem Minister, Religiosum rogat ut secedat paulisper, neq; ovem suam sibi surripiat. Morem gerit ille, & in angulum cubiculi secedit. Post multa verba reus Ministrum sic alloquitur: Domine Minister, jam viginti annos vestram ego religionem sequutus sum, sed jam eam desero. Aliqua enim animum meum spes tenet, Deū mei miseritum; & S. Spiritus quem unumquemq; nostrum habere jactatis mihi dicat, religionē simplicis hujus monachi veram, vestram vero falsam esse. Quare permittite, quæso, ut eum pax in Catholica Ecclesia moriar. Sic ergo Religiosus munus hominis consolandi, à Ministro ante sibi ereptum, rursus sumpsit. Minister vero discedens, cum vi veritatis coactus dixit, Deum in extremo vitæ unicuique gratiam suam inspirare prout vult. Sed cōdiverticulo redeo, porro offensurus, quomodo etiam acutissimi homines à Calvino dēcepti, sordēs eius pro atro amplexi sūt.

V. Vir quidam ex Aquitania nobilissimus mihi narravit, se quum Tolosa in Academia xysto eum sociis aliquot deambularet repentinā quandā Spiritus S. vim sensisset: non quidem illius qui in forma columbæ super Christum descendit, nec eius qui in Apostolis sub forma dispersitæ lingue apparuit, sed novi cujusdam & invisibilis Spiritus, qui Calvini & Geneva nomen assidue auribus ipsorum inculcabat, & animo insinuabat, similis illius, quem Zuinglius nescire se ait, utrum albus an ater fuerit. Hic velut



æstro perciti quinque vel sex scholares, eodem accensid desiderio, collectis sarcinis, dies noctesque continuato itinere Genevam profecti sunt, desiderio tam sancti videndi, atque audiendi hominis, pedibus alas addente. Equidem ex illis quæ ille mihi dixit, magnum illum heroem Godefridum Bullionium non tantam ex murorum Hierosolymitanorum, quantam hos ex Genevensis civitatis aspectu cepisse voluptatem credo. Quam ingressi quum audissent illa ipsa hora concionem, quam Exhortationem vocabant, haberi, curriculo ad templum properarunt, ut Calvinum è cathedra verba facientem viderent atque audirent: cujus invenustos gestus, habitum atque sermonem admirari facile intellexerunt, multa vero majora prædicari, & absentes admirari ea, quæ præsentibus contemnerent. E templo egredientem adeunt illi, salutant, & rem omnem exponunt: ac beatus sibi videbatur, qui propius eum contigisset. Tum Calvinus ad eos, Hæc, inquit, Dei sunt miracula, ô fratres, ad vineæ suæ culturam vos vocantis. Ex hoc ut & aliis fide dignissimis viris didici, in Calvino nullas singulares fuisse vel ingenii vel eloquentiæ dotes, nisi quod quotiescunque in Catholicos debaccharetur seipso disertior videbatur. Animi certe virulentiam ipsius scripta fati testantur.

VI. Is quem mihi hæc & alii narraffe dixi, postquam tres aut quatuor circiter menses Genevæ esse commoratus, ac vix primis labiis Theologiam degustasset, à Calvino Minister fuit designatus. Et si verò felici admodum ingenio, & in bonis litteris mediocriter esset versatus; oneris tamen gravitatem diligenter perpendens, sese excusavit, Calvino nihilominus uti munus susciperet, urgente, & Apostolorum allegante exemplum, quos Deus idè elegerit, ut Mundi sapientiam confunderet. Post eum Beza quoque juvenenem urgere cœpit allato Titi & Amos Prophetæ exemplo, quorum uterque quum juniores essent, docendi tamen in Ecclesia munus suscepissent. Difficilem Scripturæ intellectum causantem, idem Vergilianos hos versus, tamquam formalem, credo, Scripturæ textum, reposuit:

*Carpe manu namque ipse volens facilisque sequetur,  
Si te fata vocant.*

Sic illi victo Calvinus manus societatis præbuit, ac collata Ministri potestate in Lotharingiam ad novam condendam ecclesiam misit: qui tamen non multo post magno ecclesiæ Domini scandalo fuit, hospitis sui viri nobilis filiam ad parum honestam

consuetudinem pelliciens, vel potius, ut ipse agebat ab illa pelle etus. Antequam verò Genevæ discederet. Calvinij iussu nomen mutarat, Villerochum se appellans: quod postea unà cum Calvinismo deposuit, in Catholica religione mortuus. Ab hoc ego multa quæ ad infelix hoc schisma pertinent, secreta accepi. Erat enim homo multæ experientiæ ut cujus opera Calvinistæ tum quum novum Hugonotarum existeret nomen, in multis ac magnis rebus usi fuerant.

## QUOMODO GENEVA CIVILIBVS Gallorum bellis creverit.

### CAPUT VIGESIMUM.

#### ARGUMENTUM.

- I. *Geneva prima & præcipua hæreseos sedes, vel sentina.*
- II. *Ad quam tamquam asylum omnis generis homines confuxerunt.*
- III. *Geneva per intestina Gallorum bella crevit.*
- IV. *Eadem Gallia viribus ad sui defensionem usa.*
- V. *Gallia post Turcas in auxilium vocatos multum pristini splendoris & virium amisit.*
- VI. *Plerique Principes magis de statu suo conservando quam Dei propugnando honore sunt solliciti.*

I. **G**enevensis civitatis, quæ prima parvæ suæ magnitudinis fundamenta ex variarum nationum posuit colluvie, exemplo patuit, nihil infirmum esse quod necessitatis vinculis colligetur. Ecce enim, ipso Sabaudia Duce ægre ferente, indignante Episcopo frementibus Catholicis, qui tum magno erant numero, in parva hac civitate præcipua Calvinistæ hæreseos sedes constituta, atque inde longè lateque propagata fuit; nec Catholica ibi Ecclesia unquam potuit restaurari. Tanto studio sectarii in hac parva sua Roma conservanda elaborabant; sic inter se connexi ac constrikti, ut nemo eos posset disjungere, ut qui plerique omnes eadem tempestate essent jactati, & adhuc in eadem navi versarentur. Hoc asyllum erat omnium qui è Gallia, Anglia & Belgio vel ob Lutheranismum proscripti erant aut profugerant, vel ob flagitia ac suppliciorum metum sese subdixerant.

II. Falsi monetarii, falsi testes, falsi notarii, & id genus hominum, perpluribus flagitiis, sub hujus à Farello cœptæ Reformationis tectum se recipiebant. Hic impunitas colligabat flagitiosos, hic libertas servos ad pileum vocabat. Hoc fugitivis erat asyllum